

Suzbijanje američkog cvrčka – sprečavanje širenja zlatne žutice vinove loze

Na području moslavačkog vinogorja 2019. godine prvi je puta potvrđena zaraza fitoplazmom - zlatnom žuticom vinove loze, a 2020. g. bilježimo njeno širenje na novim lokacijama. Do sada je potvrđena na području Popovače, Volodera, Katoličkog Selišća, Kutine i Ilove.

Zlatna žutica vinove loze je karantenska bolest koju nije moguće suzbiti izravnim mjerama zaštite te predstavlja veliku opasnost za hrvatsko vinogradarstvo.

Simptomi žutica vinove loze na oboljelom se trsu pojavljuju najčešće krajem lipnja, a prema jeseni sve su više izraženi. Pojavljuju se često na čitavom trsu, ali mogu zahvatiti samo dijelove trsa kao što su pojedinačne mladice na lucnju ili rezniku. Rubovi lišća počinju se uvijati prema naličju tako da list poprima kopljasti izgled, lisna plojka požuti kod bijelih, a pocrveni kod crvenih sorata vinove loze. Lišće je uslijed nagomilavanja šećera krto pa se kod stiskanja rukom drobi, za razliku od zdravog lista koji se gužva.

Patološke promjene vidljive su i na mladicama. Internodiji su skraćeni pa je lišće gušće raspoređeno. Odrvenjavanje mladica je poremećeno, tj. mladice potkraj ljeta ili početkom jeseni ne odrvenjavaju, već ostaju zelene i tijekom zime smrjavaju i propadnu.

Epidemijsko širenje zlatne žutice uzrokuje američki cvrčak (*Scaphoideus titanus*), koji bolest prenosi sisanjem biljnih sokova na zaraženim trsovima. Ponovnom ishranom na zdravom trsu unose fitoplazmu u zdravo tkivo te na taj način prenose zarazu. Nakon što cvrčak svojim hranjenjem zarazi trs fitoplazmom, simptomi bolesti će se pojaviti tek naredne godine. Oboljeli trs ostaje trajno zaražen.

Slika 1. simptomi na lišću bijele sorte

Slika 2. simptomi na lišću crvene sorte

Ključna mjera u sprečavanju širenja zlatne žutice je pravovremeno suzbijanje američkog cvrčka. Osim suzbijanja američkog cvrčka, za sprječavanje epidemijskog širenja zlatne žutice potrebno je ukloniti zaražene trsove vinove loze.

Tijekom prošle tri godine provodio se monitoring američkog cvrčka na slijedećim lokacijama: Kutina, Repušnica-Mramor brdo, Ilova, Voloder, Popovača i Ruškovica te je tim lokalitetima utvrđena njegova prisutnost.

Slika 3. američki cvrčak - odrasli oblik

Slika 4. ličinka američkog cvrčka - razvojni stadiji (L1 do L5)

Radi boljeg određivanja rokova za suzbijanje američkog cvrčka, važno je poznavati i njegovu biologiju. Ovaj štetnik razvija jednu generaciju godišnje i gotovo je monofagna vrsta koja se potpuno razvija na vinovoj lozi. Odrasli kukci su relativno male veličine (prosječno 0,5 cm). Prezimljuju u stadiju jajeta odloženog u koru dvogodišnje rozgve. Prve ličinke iz jajeta izlaze sredinom svibnja i hrane se sisanjem biljnog soka iz floema biljke. Odrasli oblici javljaju se od početka srpnja te se zadržavaju na lozi do kraja rujna. Nakon oplodnje, ženke odlažu jaja pod koru dvogodišnje rozgve. Ličinke i odrasli kukci prenose fitoplazmu na perzistentan

način tj. moraju se hraniti sisanjem biljnih sokova na zaraženom čokotu barem 4-8 dana, a tek nakon 28-35 dana sposobni su širiti bolest na zdrave čokote.

Ličinke mlađih razvojnih stadija zadržavaju se i hrane na bazalnim mladica koje rastu iz panja, stoga se vizualni pregled vrši na naličju lišća bazalnih mladica. Prisutnost odraslih oblika američkog cvrčka utvrđuje se postavljanjem žutih ljepljivih ploča. Ploče se postavljaju krajem lipnja na srednju armaturnu žicu i izmjenjuju svaka dva do tri tjedna.

Pregledom vinograda početkom ovog tjedna, utvrđena je prisutnost ličinki američkog cvrčka u trećem razvojnom stadiju (L3) te je u narednim danima potrebno izvršiti njegovo suzbijanje. Za suzbijanje američkog cvrčka dopuštenje imaju insekticidi: Decis 2,5 EC, Sumialfa 5 FL, Avaunt EC, Cythrin Max, Abanto, Kristan EC, Pyregard i Asset Five. U ekološkoj zaštiti vinove loze dopušteni su pripravci na bazi piretrina: Abanto, Kristant EC, Pyregard i Asset five.

Drugo tretiranje provodi dva do tri tjedna nakon prvog tretiranja. Po potrebi se provodi i treće tretiranje krajem srpnja ili početkom kolovoza, ako se tijekom srpnja na žutim ljepljivim pločama utvrdi prisutnost cvrčka, odnosno ako se tjedno ulove 4 i više jedinki na žutoj ploči.

Slika 5. žuta ljepljiva ploča

Radi dodatnih informacija ili sumnji na zarazu vinogradari se mogu obratiti uredu Ministarstva poljoprivrede u Kutini, Kneza Ljudevita Posavskog 27, tel.: 091/4882 755.

Suzana Slovic, dipl. ing.